

ЦЕНТР ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я МОЗ УКРАЇНИ

Закони та накази, що регламентують
імунопрофілактику в Україні

Зміст

Правові засади імунопрофілактики

Закони України в сфері імунопрофілактики

Вакцинація – право чи обов'язок?

Рішення Європейського суду з прав людини, Верховного суду
України в справах щодо проведення імунопрофілактики

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Вакцинація в Україні

ЧИННІ закони України
накази Міністерства охорони здоров'я України

Конституція України

прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року

Стаття 3. Людина, її життя і здоров'я, честь, гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Стаття 27. Кожна людина має невід'ємне **право** на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя.

Обов'язок держави — захищати життя людини.

Обов'язок —

це сукупність моральних зобов'язань людини перед іншими. Як нормативна категорія, що регламентує соціальні обов'язки, котрі повинен виконувати індивід у силу суспільної необхідності

Проблема обов'язку є проблемою співвідношення особистого і суспільного інтересу

[4.1. Загальні питання](#)

[4.2. Особисті права і свободи](#)

[4.3. Громадянські та політичні права](#)

[4.4. Економічні, соціальні та культурні права](#)

[4.5. Обов'язки людини і громадянина](#)

Головна - Каталог юридичних позицій

- Каталог юридичних позицій Конституційного Суду України (1997-2018 роки)

- 4. Права, свободи і обов'язки людини і громадянина

4. Права, свободи і обов'язки людини і громадянина

№№ ..., 19/10, 9/12, 3/18, 5/18

Забезпечення прав і свобод потребує, зокрема, законодавчого закріплення механізмів (процедур), які створюють реальні можливості для здійснення кожним громадянином прав і свобод (абзац четвертий підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 24 грудня 2004 року № 22-рп/2004). До таких механізмів належить структурована система судів і види судового провадження, встановлені державою. Судовий захист вважається найбільш дієвою гарантією відновлення порушених прав і свобод людини і громадянина.

(речення друге – четверте абзацу першого підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини)

Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвідомчості справ, пов'язаних із соціальними виплатами“ від 9 вересня 2010 року № 19-рп/2010

Аналіз статей 27, 28 Основного Закону України у системному зв'язку з його статтею 3, наведених юридичних позицій Конституційного Суду України дає підстави стверджувати, що у статтях 27, 28 Конституції України інституціалізовано не лише негативний обов'язок держави утримуватися від діянь, які посягали б на права людини на життя та повагу до її гідності, а й **позитивний обов'язок держави, який полягає, зокрема, в забезпеченні належної системи національного захисту конституційних прав людини шляхом розроблення відповідного нормативно-правового регулювання; впровадженні ефективної системи захисту життя, здоров'я та гідності людини;** створенні умов для реалізації людиною її фундаментальних прав і свобод; гарантуванні порядку відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок порушень конституційних прав людини; забезпеченні невідворотності відповідальності за порушення конституційних прав людини.

Рішення Великої палати Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини шостої статті 216 Кримінального процесуального кодексу України від 24 квітня 2018 року № 3-р/2018

4.5.6. Непосягання на права і свободи, честь і гідність інших людей

№№ ..., 8/18

Визначення у Конституції України людини як найвищої соціальної цінності в Україні покладає обов'язок як на державу, так і на її громадян виявляти необхідну повагу до кожної людини. Частиною першою статті 68 Основного Закону України передбачено, що **кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей.**

Рішення Великої палати Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень частини другої статті 8, другого речення частини четвертої статті 16 Закону України «Про звернення громадян» (справа про звернення осіб, визнаних судом недієздатними) від 11 жовтня 2018 року № 8-р/2018

Конституція України

прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.

Стаття 33. Кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом.

Громадянин України не може бути позбавлений права в будь-який час повернутися в Україну

КАБІNET МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 10 жовтня 2001 р. № 1306
Київ

Про Правила дорожнього руху

2. ОBOB'ЯЗКИ І ПРАВА ВОДІЇВ МЕХАНІЧНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

2.1. Водій механічного транспортного засобу повинен мати при собі:

а) посвідчення водія на право керування транспортним засобом відповідної категорії;

{Підпункт "а" пункту 2.1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 620 від 09.06.2011; в редакції Постанови КМ № 1029 від 26.09.2011}

б) реєстраційний документ на транспортний засіб (для транспортних засобів Збройних Сил, Національної гвардії, Держприкордонслужби, Держспецтрансслужби, Держспецзв'язку, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту - технічний талон);

{Підпункт "б" пункту 2.1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 124 від 11.02.2009; в редакції Постанови КМ № 1029 від 26.09.2011; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 136 від 06.03.2013, № 162 від 04.06.2014}

4. ОБОВ'ЯЗКИ І ПРАВА ПІШОХОДІВ

4.1. Пішоходи повинні рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках, тримаючись правого боку.

Якщо немає тротуарів, пішохідних доріжок або пересуватися по них неможливо, пішоходи можуть рухатися велосипедними доріжками, тримаючись правого боку і не утруднюючи рух на велосипедах, або в один ряд узбіччям, тримаючись якомога правіше, а у разі його відсутності або неможливості рухатися по ньому - по краю проїзної частини назустріч руху транспортних засобів. При цьому треба бути обережним і не заважати іншим учасникам дорожнього руху.

Конституція України

Стаття 49. Кожен має **право** на **охорону здоров'я**, медичну допомогу та медичне страхування.

Охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм.

Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена. **Держава** дбає про розвиток фізичної культури і спорту, **забезпечує санітарно-епідемічне благополуччя**.

Стаття 53. Кожен має право на освіту

Повна загальна середня освіта є обов'язковою.

Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам.

....

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И

Р І Ш Е Н Н Я
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Рішення Конституційного Суду України
у справі за конституційним поданням 50 народних
депутатів України про офіційне тлумачення положень
частини третьої статті 53 Конституції України
"держава забезпечує доступність і безоплатність
дошкільної, повної загальної середньої,
професійно-технічної, вищої освіти в державних
і комунальних навчальних закладах"
(справа про доступність і безоплатність освіти)

м. Київ
4 березня 2004 року
N 5-рп/2004

Справа N 1-4/2004

Конституційний Суд України у складі суддів Конституційного
Суду України:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-04>

в и р і ш и в:

1. В аспекті конституційного подання положення частини третьої статті 53 Конституції України ([254к/96-ВР](#)) "держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах" у контексті частин першої, другої, четвертої зазначеної статті необхідно розуміти так:

- доступність освіти як конституційна гарантія реалізації права на освіту на принципах рівності, визначених статтею 24 Конституції України ([254к/96-ВР](#)), означає, що нікому не може бути відмовлено у праві на освіту, і держава має створити можливості для реалізації цього права;

- безоплатність освіти як конституційна гарантія реалізації права на освіту означає можливість здобуття освіти в державних і комунальних навчальних закладах без внесення плати у будь-якій формі за освітні послуги визначених законодавством рівня, змісту, обсягу і в межах тих видів освіти, безоплатність яких передбачена частиною третьою статті 53 Конституції України ([254к/96-ВР](#)).

Виходячи з положень частин другої, третьої статті 53 Конституції України ([254к/96-ВР](#)), за якими повна загальна середня освіта є обов'язковою і безоплатною, витрати на забезпечення навчально-виховного процесу в державних і комунальних загальноосвітніх навчальних закладах здійснюються на нормативній основі за рахунок коштів відповідних бюджетів у повному обсязі.

Безоплатність вищої освіти означає, що громадянин має право здобути її відповідно до стандартів вищої освіти без внесення плати в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі (частина четверта статті 53 Конституції України ([254к/96-ВР](#)) в межах обсягу підготовки фахівців для загальносуспільних потреб (державного замовлення).

Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»

Стаття 5. Охорона здоров'я – загальний обов'язок суспільства та держави

Державні, громадські або інші органи, підприємства, установи, організації, посадові особи та громадяни зобов'язані забезпечити пріоритетність охорони здоров'я у власній діяльності, не завдавати шкоди здоров'ю населення і окремих осіб...

Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»

Стаття 10. Громадяни України зобов'язані:

- а) піклуватись про своє здоров'я та здоров'я дітей, не шкодити здоров'ю інших громадян;
- б) у передбачених законодавством випадках проходити профілактичні медичні огляди і робити щеплення;

...

Стаття 78. Професійні обов'язки медичних і фармацевтичних працівників

Медичні і фармацевтичні працівники зобов'язані:

- а) сприяти охороні та зміцненню здоров'я людей, запобіганню і лікуванню захворювань, надавати своєчасну та кваліфіковану медичну і лікарську допомогу;

...

Стаття 80. Відповідальність за порушення законодавства про охорону здоров'я

Особи, винні у порушенні законодавства про охорону здоров'я, несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законодавством.

Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»

Стаття 5. Громадяни зобов'язані:

піклуватися про своє здоров'я та здоров'я і гігієнічне виховання своїх дітей, **не шкодити здоров'ю інших громадян;**

...

проходити обов'язкові медичні огляди та **робити щеплення у передбачених законодавством випадках;**

Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»

Стаття 27. Профілактичні щеплення.

Профілактичні щеплення з метою запобігання захворювання на туберкульоз, поліомієліт, дифтерію, кашлюк, правець та кір в Україні є обов'язковими. Обов'язковим профілактичним щепленням для запобігання поширення інших інфекційних захворювань підлягають окремі категорії працівників у зв'язку з особливостями виробництва або виконуваної ними роботи. **У разі необґрунтованої відмови** від щеплення за поданням відповідних посадових осіб державної санітарно-епідеміологічної служби вони **до роботи не допускаються**.

Групи населення та категорії працівників, які підлягають профілактичним щепленням, у тому числі **обов'язковим**, а також порядок і терміни їх проведення визначаються Міністерством охорони здоров'я України.

...

Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»

Стаття 12. Профілактичні щеплення.

Профілактичні щеплення проти туберкульозу, поліомієліту, дифтерії, кашлюку, правця та кору є обов'язковими і включаються до Календаря щеплень.

Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»

Стаття 15. Запобігання інфекційним захворюванням у дитячих закладах.

Прийом дітей до виховних, навчальних, оздоровчих та інших дитячих закладів проводиться за наявності відповідної довідки закладу охорони здоров'я, в якому дитина перебуває під медичним наглядом. Довідка видається на підставі даних медичного огляду дитини, якщо відсутні медичні протипоказання для її перебування у цьому закладі, а також якщо їй проведено профілактичні щеплення згідно з календарем щеплень і вона не перебувала в контакті з хворими на інфекційні хвороби або бактеріоносіями.

Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»

Стаття 15 (продовження)

Дітям, які не отримали профілактичних щеплень згідно з календарем щеплень, відвідування дитячих закладів не дозволяється.

У разі якщо профілактичні щеплення дітям проведено з порушенням установлених строків у зв'язку з медичними протипоказаннями, при благополучній епідемічній ситуації за рішенням консилиуму відповідних лікарів вони можуть бути прийняті до відповідного дитячого закладу та відвідувати його

Закон України «Про освіту»

2017 р.

Стаття 3. Право на освіту

1. **Кожен має право** на якісну та доступну **освіту**. Право на освіту включає право здобувати освіту впродовж усього життя, право на доступність освіти, право на безоплатну освіту у випадках **і порядку, визначених** Конституцією та **законами України**.

...

Право особи на освіту може реалізовуватися шляхом її здобуття на різних рівнях освіти, у різних формах і різних видів, у тому числі шляхом здобуття дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти та освіти дорослих

Закон України «Про освіту»

Стаття 9. Форми здобуття освіти

1. **Особа має право здобувати освіту в різних формах або поєднуючи їх.**

Основними формами здобуття освіти є:

інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева)

індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві)

дуальна

Закон України «Про освіту»

Стаття 53. Права та обов'язки здобувачів освіти

1. Здобувачі освіти мають право на:

...

безпечні та нешкідливі умови навчання, утримання і праці;

...

3. Здобувачі освіти зобов'язані:

...

відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;

...

Закон України «Про освіту»

Стаття 55. Права та обов'язки батьків здобувачів освіти

...

3. Батьки здобувачів освіти зобов'язані:

...

виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, **відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля**

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Наказ МОЗ від 31.12.2009 р. № 1086

«Про затвердження форми первинної облікової документації № 063-2/о «Інформована згода та оцінка стану здоров'я особи або дитини одним з батьків або іншим законним представником дитини на проведення щеплення або туберкулінодіагностики» та Інструкції щодо її заповнення,
зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 2 серпня 2010 року за № 594/17889

ІНСТРУКЦІЯ

щодо заповнення форми первинної облікової документації № 063-2/о

2. Ця форма є обов'язковим документом при щепленні або туберкулінодіагностиці особи або дитини і зберігається разом з однією з таких форм:

№ 003/о «Медична карта стаціонарного хворого»

№ 025/о «Медична карта амбулаторного хворого»

№ 025-1/о «Вкладний листок на підлітка до медичної карти амбулаторного хворого»

№ 025-3/о «Медична карта студента»

026/о «Медична карта дитини (для школи, школи-інтернату, школи-лицею, дитячого будинку, дитячого садку)»

№ 112/о «Історія розвитку дитини»

ІНСТРУКЦІЯ

щодо заповнення форми первинної облікової документації № 063-2/о

3. **Форму заповнюють на всіх пацієнтів**, що підлягають щепленню або туберкулінодіагностиці, незалежно від місця проживання.

4. Заповнена форма означає, що особа та/або один з батьків або інший законний представник дитини перед щепленням або туберкулінодіагностикою **отримали повну інформацію про процедуру щеплення, туберкулінодіагностики, про протипоказання до проведення щеплення або туберкулінодіагностики, про вакцину та про можливі несприятливі наслідки**

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

ПРАВО

ОБОВ'ЯЗОК

Постанова ЄСПЛ у справі «Претті проти Сполученого Королівства»

п. 62 і 63 було зазначено:

при наданні медичної допомоги, навіть в тих випадках, коли відмова від конкретного методу лікування може призвести до летального результату, примусове медичне лікування без згоди дієздатного, повнолітнього пацієнта є втручанням в його або її право на фізичну недоторканність і посяганням на права, гарантовані статтею 8 Європейської конвенції

Рішення ЄСПЛ у справі

«Релігійна громада Свідків Єгови в м. Москва проти Російської Федерації»

ЄСПЛ звертав увагу, що

для збереження сенсу свободи на відмову від лікування необхідно, щоб у пацієнта було право приймати рішення в злагоді зі своїми власними поглядами і цінностями, якими б ірраціональними, нерозумними і недалекоглядними вони не здавалися іншим особам (п. 136).

Рішення ЄСПЛ у справі «Релігійна громада Свідків Єгови в м. Москва проти Російської Федерації»

Але, разом з тим, в п. 85 і 136 рішення суд також прямо вказав, що

- «у держави, безсумнівно, є інтереси щодо захисту і охорони життя і здоров'я своїх громадян. ... в певних випадках дані інтереси матимуть пріоритет у порівнянні з правом громадянина на самовизначення.
- ... держава може в ряді випадків зобов'язати громадян пройти медичні процедури з метою усунення загрози заподіяння шкоди здоров'ю населення ... »

Мета вакцинації

- 1 виробити особистий імунітет
- 2 створити колективний імунітет

Імунітет	індивідуальний	захищає окремо взяту особистість
	колективний	захищає групи людей

Приватні інтереси → право на відмову від вакцинації

Інтереси суспільства → право держави на примус

Групи осіб, особливо вразливі до захворювань:

- люди без повноцінної імунної системи, в т.ч. без робочої селезінки
- люди, які отримують хіміотерапію, з ослабленою імунною системою
- люди з ВІЛ
- люди похилого віку
- важкохворі
- з іншими медичними протипоказаннями

часто не можуть
отримувати вакцини
*небезпечно,
неефективно*

Масова вакцинація має подвійну мету (так воно і є), тоді логічною і абсолютно обґрунтованою стає норма ч. 1 ст. 12 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»:

«Профілактичні щеплення проти дифтерії, кашлюку, кору, поліомієліту, правця, туберкульозу є обов'язковими и включаються до календаря щеплення»

З урахуванням вищенаведеного думки ЄСПЛ, можна стверджувати

...що положення ч. 4 ст. 284 ГК України та ч. 4 ст. 43 «Основ законодавства України про охорону здоров'я», що дають особі право на відмову від лікування і профілактики, співвідносяться з положеннями ч. 1 ст. 12 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», які встановлюють **обов'язок** пройти вакцинацію, як загальна норма і спеціальна

З часів Стародавнього Риму **спеціальна** норма права витісняє **загальну**

Норми, що дають право на відмову від вакцинації – загальні, а встановлюють обов'язок вакцинації – спеціальні

ВИСНОВОК

право пацієнта на відмову від лікування не безмежне, оскільки обов'язок зробити профілактичні щеплення, встановлено ч. 1 ст. 12 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», домінує над правом на відмову від вакцинації

Відповідальність за відмову від вакцинації

закон встановив певні **санкції** для осіб, які відмовилися від вакцинації
аналогічні санкції є і для дорослого населення країни, про що чомусь
мало хто говорить, хоча насправді, ситуація абсолютно ідентична

Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»

ч. 2 ст. 12

«Працівники окремих професій, виробництв та організацій, діяльність яких може призвести до: зараження цих працівників та (або) поширення ними інфекційних хвороб, підлягають **обов'язковим** профілактичним щепленням також проти інших відповідних інфекційних хвороб. **У разі відмови або ухилення** від обов'язкових профілактичних щеплень у порядку, встановленому законом, ці працівники **відсторонюються від виконання зазначених видів робіт**»

Обов'язок пройти вакцинацію **підкріплено державним примусом** у вигляді відповідних санкцій за невиконання такого обов'язку:

встановлені законом санкції спрямовані виключно на **забезпечення безпеки** як осіб, які відмовилися від вакцинації, так і осіб, які можуть опинитися з ними в контакті

примусу до вакцинації закон не містить

тобто нікого примусово вакцинувати не можна, але можна **обмежити в реалізації деяких прав**

Якби держава розглядала вакцинацію **виключно як право** окремо взятого індивідуума, **а не як його обов'язок**, безпосередньо пов'язану із забезпеченням захисту всього суспільства від інфекційних захворювань, то не встановлював би відповідних санкцій

Висновки ЄСПЛ досить однозначні

- Право особи на відмову від лікування закінчується там, де починаються інтереси держави в питаннях забезпечення безпеки здоров'я всього населення
- Людина має право розпорядитися своїм особистим життям, відмовившись від лікування або профілактики, якими б абсурдними були його мотиви
- Але держава має право нав'язати громадянину свою волю, подолавши його відмову, якщо виникають ситуації, пов'язані з необхідністю усунення загрози заподіяння шкоди здоров'ю населенню країни
- встановлені законом санкції спрямовані виключно на забезпечення безпеки як осіб, які відмовилися від вакцинації, так і осіб, які можуть опинитися з ними в контакті. Примусу до вакцинації закон не містить. Тобто нікого примусово вакцинувати не можна, але можна обмежити в реалізації деяких прав

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Категорія справи № 682/1692/17: **не визначено.**

Надіслано судом: **не визначено.** Зареєстровано: 12.05.2019. Оприлюднено: 13.05.2019.

Номер судового провадження: 61-8263св18

Верховний
Суд

Постанова

Іменем України

17 квітня 2019 року

м. Київ

справа № 682/1692/17

провадження № 61-8263св18

Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду:

головуючого -Луспеника Д. Д.,

суддів: Білоконь О. В., Гулька Б. І., Синельникова Є. В. (суддя-доповідач), Хопти С. Ф.,

учасники справи:

позивач - ОСОБА_1 ,

відповідач - навчально-виховний комплекс «Дошкільний навчальний заклад - загальноосвітній навчальний заклад I ступеня, гімназія»,

<http://reyestr.court.gov.ua/Review/81652333>

Короткий зміст позовних вимог та їх обґрунтування

Позовна заява мотивована тим, що 16 червня 2017 р. вона привела свого сина ОСОБА_2 до дошкільного навчального закладу після тимчасової відсутності у зв'язку із сімейними обставинами, для продовження навчання. Незважаючи на те, що дитина була абсолютно здоровою, прийняти його у дошкільний навчальний заклад відповідач відмовився.

Для уникнення конфліктної ситуації, вона пред'явила довідку про медичний стан здоров'я дитини, в якій вказано, що дитина здорова і може відвідувати садочок, однак сина до групи не прийняли, і вона вимушена була звернутися до завідуючої, яка у грубій формі почала вимагати медичні документи, не передбачені законом, у тому числі висновок лікарсько-консультативної комісії. Вважала, що вказані дії відповідача є неправомірними та такими, що порушують основоположні принципи Конституції України щодо гарантування прав на дошкільну освіту та охорону здоров'я її сина, приписи Закону України «Про освіту».

Крім того, на її думку, відповідна позиція відповідача є непрямою дискримінацією і порушує приписи Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Вказувала, що законодавством України передбачено право батьків відмовитись від профілактичних щеплень їхнім дітям. При цьому таке право залишається за батьками незалежно від причин відмови. Її відмова від вакцинації є обміркованим та зваженим рішенням, прийнятим на підставі детального та всебічного вивчення питань, пов'язаних з вакцинацією, можливих наслідків після її проведення, оскільки вона переконана, що вакцинація може негативно вплинути на здоров'я дитини, саме тією вакциною, яка на той час була в наявності у медичних закладах.

Разом з тим, зазначала, що у даному випадку не стояло питання про зарахування її сина у дитячий дошкільний заклад, дитина до нього була зарахована і відвідувала його з 06 вересня 2016 року. У зв'язку із сімейними обставинами дитина не відвідувала садочок, і після такого пропуску ніяких довідок, на її думку, пред'являти обов'язку немає згідно Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24 березня 2016 року № 234

Батьки мають право обирати одну із визначених форм здобуття їх дитиною дошкільної освіти, але держава, з метою дотримання прав дитини на дошкільну освіту та забезпечення безпеки та здоров'я всіх дітей, встановлює певні правила для реалізації такого права

Завданням держави є забезпечення дотримання оптимального балансу між **реалізацією права дитини** на дошкільну освіту та **інтересами інших дітей**

У справі, яка розглядається:

- **індивідуальне право** (інтерес) відмовитися від щеплення матір`ю дитини при збереженні обсягу прав дитини на здобуття освіти, у тому числі в дошкільних закладах освіти, **протиставляється загальному праву (інтересу) суспільства, інших батьків та їх дітей**, які провели у встановленому державою порядку щеплення, зокрема перед направленням дітей до навчального закладу для здобуття освіти.
- Внаслідок встановлення такого балансу **досягається мета – загальне благо у формі права на безпеку та охорону здоров`я, що гарантовано статтями 3, 27 та 49 Конституції України.**

За обставинами цієї справи право малолітнього сина позивача на освіту у дошкільному навчальному закладі було з огляду на **суспільні інтереси тимчасового обмежено** (до проведення щеплення, покращення епідеміологічної обстановки, отримання позитивного висновку лікарсько-консультативної комісії) у зв'язку із тим, що **сама позивач, не довіряючи якості вакцини** (належним чином не мотивувавши свою недовіру або неможливість застосувати ту вакцину, якій вона довіряє), **не дотрималась календаря обов'язкових щеплень і відмовилась від чергового щеплення дитини.**

ЄСПР: «Соломахін проти України» від 15 березня 2012 р.

Обов'язкове щеплення, як примусовий медичний захід, є втручанням у гарантоване пунктом 1 ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод право на повагу до приватного життя особи, що включає в себе фізичну та психологічну недоторканість особи.

Порушення фізичної недоторканості заявника можна вважати виправданим дотриманням цілей охорони здоров'я населення та необхідністю контролювати поширення інфекційного захворювання

параграф 33, 36 рішення у справі «Соломахін проти України» від 15 березня 2012 року, заява № 24429/03

Конвенція

про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини:

Конвенція про права людини та біомедицину

Ов'єдо, 4 квітня 1997 р.

Стаття 2. Пріоритет людини

Інтереси та благополуччя окремої людини превалюють над виключними інтересами усього суспільства або науки.

Стаття 26. Обмеження на здійснення прав

1. Здійснення прав і положень про захист, що містяться у цій Конвенції, не підлягає жодним обмеженням, за винятком тих, які встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах громадської безпеки, з метою запобігання злочинам, для захисту здоров'я населення чи з метою захисту прав і свобод інших людей.

2. Передбачені у попередньому пункті обмеження не можуть застосовуватися до статей 11, 13, 14, 16, 17, 19, 20 і 21.

Ключові положення сесії

Щеплення виправдовує інтереси всього суспільства.
обов'язком, а не правом

Є

Право на відмову від лікування допускається державою, поки наслідки такої відмови стосуються винятково особистості пацієнта

Якщо відмова від лікування може спричинити негативні наслідки для суспільства в цілому, держава набуває право примусу до вакцинації і встановлює санкції за відмову